

Олександр Є. Попов¹, Наталія О. Небаба², Ростислав. Г. Ботвінов³
**КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ
ГОСПОДАРСЬКОГО ТОВАРИСТВА В КОНТЕКСТІ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ БІЗНЕСУ**

Досліджено теоретичні та концептуальні основи управління інноваційним розвитком підприємства. Вивчено соціально-економічну природу корпоративних відносин та визначено особливості корпоративного управління на підприємстві. Представлено характеристику базових концепцій інноваційного розвитку бізнесу в контексті забезпечення міжнародної конкурентоспроможності. Узагальнено склад та дано характеристику впливу факторів, що визначають динаміку інноваційного розвитку підприємства в умовах глобалізації господарських відносин та інтернаціоналізації бізнесу. Доведено, що інноваційний розвиток корпорації визначається чітко вираженим корпоративним характером здійснення, обумовленим природою корпоративної організації колективної підприємницької діяльності та необхідністю узгодження різноспрямованих інтересів учасників інноваційних процесів. Запропоновано підходи щодо формування системи корпоративного управління інноваційним розвитком підприємства. Представлено характеристики основних підходів щодо визначення сутності корпоративного управління в акціонерному товаристві. Визначено склад та подано характеристику цілей та задач корпоративного управління в сфері сприяння активізації інноваційних процесів. Обґрунтовано необхідність належного організаційно-економічного забезпечення корпоративного управління інноваційною діяльністю, заснованого на засадах раціонального використання інструментів корпоративного регулювання.

Ключові слова: корпоративне управління, міжнародна конкурентоспроможність, інновації, інноваційний розвиток, активізація інноваційного розвитку, конкурентні переваги.

Табл. 2. Літ 15.

DOI: 10.32752/1993-6788-2024-1-278-311-320

Oleksandr Ye. Popov, Nataliia A. Nebaba, Rostislav G. Botvinov
**CORPORATE MANAGEMENT OF INNOVATIVE DEVELOPMENT
BUSINESS SOCIETY IN THE CONTEXT OF ENSURING
INTERNATIONAL BUSINESS COMPETITIVENESS**

The theoretical and conceptual foundations of management of the innovative development of the enterprise studied. The socio-economic nature of corporate relations studied and the peculiarities of corporate management at the enterprise determined. The characteristics of the basic concepts of innovative business development presented (theory of industrial cycles, entrepreneurial theory, market theory ("demand challenge"), scientific and technological theory, intellectual theory ("knowledge economy"), dynamic development theory, "combined" innovation theory, integration theory) in the context of ensuring international competitiveness. The composition and characteristics of the enterprise innovative development factors determining the dynamics influence in the globalization conditions of economic relations and business summarized internationalization. It proved that the corporation innovative development determined by the clearly expressed corporate

¹ Kharkiv State Academy of Physical Culture. Ukraine.

² Dnipro National University named after Oles Honchar. Ukraine

³ University of Customs and Finance. Ukraine

nature of the implementation, which is determined by the nature of the collective entrepreneurial activity corporate organization and the need to coordinate the diverse interests of the participants in the innovation processes. Methodical approaches to the formation of a system of corporate management of innovative development of the enterprise proposed. A description of the main approaches to determining the essence of corporate governance in a joint-stock company presented. The composition of the goals and tasks of corporate management in the field of promoting the activation of innovative processes defined and given. It is proved that the enterprise innovative development has a clearly expressed corporate character, due to the very nature of the collective entrepreneurial activity organization corporate form, as well as the need to coordinate various goals, aspirations and interests of the innovation process participants inside and outside the corporation. The need for proper organizational and economic support of innovation activity corporate management, based on the principles of rational use of corporate regulation tools, taking into account a wide range of factors, the effect of which is felt at all stages of the innovation process, is substantiated.

Keywords: corporate management, international competitiveness, innovations, innovative development, activation of innovative development, competitive advantages.

Peer-reviewed, approved and placed: 13.08.2024.

Постановка проблеми. В сучасних умовах господарські товариства є однією з найбільш поширених форм організації значних масштабів колективної підприємницької діяльності, що набуває найбільшої ефективності при необхідності залучення масштабних інвестицій у основний капітал великих підприємств. Господарські товариства – корпорації, які на цей час посідають провідне місце у світовій економіці, демонструють найліпшу динаміку економічного зростання, сприятливим фактором для підвищення темпів якого дедалі все більшою мірою стає використання широкого спектру можливостей для забезпечення міжнародної конкурентоспроможності бізнесу, які надаються корпоративною формою, для активізації інноваційно-інвестиційної діяльності (ІІД) підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми формування досконалого організаційно-економічного механізму корпоративного розвитку АТ, створення належного корпоративного управління та ефективного регулювання корпоративних відносин розглядалися в трудах багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів, таких як Білозубенко В. [7], Ваккур Н. [15], Гохберг О. [7], Іванов Ю. [3], Ленкхорст М. [10], Метіссен П. [10], Пилипенко А. [3], Сердюков К. [5], Сміт Р. [14], Херрера З. [15], Хруш Н. [6], Чернега О. [7], Шоу Д. [13] та ін. Вивчення теоретичних та практичних аспектів управління інноваційно-інвестиційною діяльністю підприємства, у тому числі – в контексті забезпечення міжнародної конкурентоспроможності бізнесу, здійснювалося в роботах Білозубенко В. [7], Бьорнхем Т. [8], Гохберг О. [7], Гриньов А. [2], Калінеску Т. та ін. [1], Краус Н. [4], Ленкхорст М. [10], Метіссен П. [10], Перец К. [12], Хірука М. [9], Чернега О. [7] та ін. Проте деякі важливі аспекти формування та розвитку теоретичної та методологічної бази організації та управління інноваційним розвитком підприємств до цього часу не дістали належного висвітлення у наукових дослідженнях. Зокрема це стосується вивчення питань узгодження та визначення шляхів використання широких можливостей, які надає корпоративна форма організації підприємницької діяльності для активізації

інноваційно-інвестиційних процесів у господарських (акціонерних) товариствах в контексті забезпечення міжнародної конкурентоспроможності бізнесу.

Мета дослідження у роботі полягає в теоретичному обґрунтуванні та в розробці рекомендацій щодо удосконалення управління інноваційним розвитком господарського товариства на засадах використання інструментів корпоративного регулювання інноваційно-інвестиційних процесів в контексті забезпечення міжнародної конкурентоспроможності бізнесу.

Основні результати дослідження. Інноваційний розвиток (ІР) підприємства являє собою складний соціально-економічний процес, в ході якого відбувається удосконалення наявних виробничих сил на засадах засвоєння та впровадження у практику господарювання новітніх досягнень науки і техніки. Саме інноваційна діяльність, зміст якої полягає у створенні, впровадженні і поширенні інновацій, позначається на усіх аспектах розвитку суспільства, змінює навіть саме середовище життя і діяльності людини. Провідна роль інновацій в процесі соціально-економічного розвитку підприємства, величезне різноманіття джерел, напрямків і факторів інноваційної діяльності обумовлюють виникнення численних поглядів та думок щодо визначення економічної сутності інновацій, а також закономірностей протікання інноваційних процесів.

Вихідним етапом здійснення складного циклу ІР є розширення обізнаності людства щодо змісту природних і суспільних законів. Рушійною силою пізнання світу, а, отже, й провідним чинником інноваційного розвитку, виступає при цьому науково-технічний прогрес (НТП) як безперервне розширення наукових і технологічних знань, вдосконалення предметів праці, форм і методів організації виробництва та ін. Розвиток НТП відбувається у еволюційній (поступовий та безперервний процес поліпшення традиційних техніки і технологій, а також кумулятивного накопичення удосконалень) та революційній (виникнення ситуації досягнення якісно нової, більш високої продуктивності суспільного труда та здійснення якісних перетворень у матеріально-технічній базі виробництва) формах.

Іншим первинним чинником здійснення інноваційних змін виступають вихідні виробничі можливості підприємства. Розвиток НТП надає подвійного впливу на виробничо-технологічній основі (ВТО) підприємства: безперервний кумулятивний розвиток призводить до поступового створення і впровадження поліпшуючих інновацій; стрибкоподібні якісні перетворення формують низку можливостей щодо реалізації кардинальних базових інновацій.

Процес ІР під впливом постійного розширення кола людських знань набуває неухильного і безупинного характеру, проте швидкість й інтенсивність його протікання прямо залежить від стану інвестиційного та підприємницького факторів, що саме й обумовлює можливі відхилення інноваційних трансформацій від суто лінійної траєкторії. Крім того, з фінансової точки зору впровадження інновацій є досить високовартісним та ризикованим процесом вкладання інвестицій. Крім того, остаточне ухвалення певних інноваційних рішень конкретним підприємцем значною мірою

ґрунтується на особистих якостях самої особи підприємця-новатора (сила характеру, здатність до сприйняття ризику, інтуїція, рішучість та ін.), індивідуальні риси якого часто вирішальним чином зумовлюють схильність до вибору того чи іншого варіанту інноваційного розвитку з наявної величезної кількості доступних до впровадження альтернатив.

Результатом сполучення зазначених факторів є вибір підприємством певної альтернативи інноваційного розвитку економічного потенціалу: через розширення виробничих потужностей; через створення нових потужностей для виробництва. Наслідки реалізації такого роду можливостей полягають у різних обсягах розширення ринку збуту підприємства. Розширення ринку та, як наслідок, підвищення доходів виробника стає найважливішим кінцевим (цільовим) мотивуючим фактором ІР, оскільки, з одного боку, є джерелом отримання винагородження зусиль інвесторів та компенсації прийнятих ними на себе ризиків, а, з іншого, сприяє формуванню більш оптимістичних уявлень про доцільність наступного інвестування у інноваційний розвиток. Крім того, розширення ринку збуту створює значні можливості для виявлення та усвідомлення учасниками ринку фактів існування новітніх, щойно утворених або до цього часу прихованих потреб у нових товарах та новітніх, більш досконалих технологіях виробництва. Таким чином, безпосередніми учасниками процесу ІР на різних його етапах стає широке коло окремих особистостей та людських спільнот, що виступають носіями найрізноманітніших економічних інтересів та культурних цінностей, внаслідок перетинання яких прийняття управлінських рішень щодо регулювання інноваційно-інвестиційної діяльності неодмінно буде відбуватися в умовах постійного зіткнення цих інтересів. Тому між усіма учасниками інноваційного процесу в ході їхньої взаємодії обов'язково виникатиме складна система специфічних соціально-економічних відносин, що будуть відзначатися чітко вираженим корпоративним характером.

Корпоративні відносини являють собою складний соціокультурний феномен, притаманний суспільству з досить високим рівнем розвитку економіки, господарства, культури тощо. Унікальна особливість цього феномену полягає у виникненні та тривалому існуванні особливого соціально-економічного явища – корпорації. Корпорація утворюється на основі виробничих ресурсів, наявних у потенційних учасників корпоративних відносин (КВ), та діє на основі згоди між більшістю учасників цілком автономно від егоїстичної волі кожного з них поодиноці. Соціально-економічна природа КВ полягає у добровільному поєднанні зусиль учасників корпорації для здійснення спільної діяльності з метою досягнення певного синергетичного ефекту (складовими якого є низка фінансово-економічних, соціальних, виробничих, суспільних результатів), що не може бути отриманий при відсутності корпоративного співробітництва. Складність та багатозначність відносин учасників корпорації звичайно вважається характерною особливістю корпоративної співпраці, яка переважно розвивається у господарському (акціонерному) товаристві, тобто є відмітною рисою, притаманною саме корпоративній формі. Соціально-економічна природа, стан і тенденції розвитку КВ майже вирішальною мірою визначають

успіх корпоративного співробітництва, а, отже, – ефективність функціонування корпорації.

Інноваційний розвиток акціонерного товариства (АТ), таким чином, носить чітко виражений корпоративний характер, обумовлений, з одного боку самою природою корпоративної форми організації колективної підприємницької діяльності, а, з іншого, пов'язаний із необхідністю узгодження різноманітних цілей, прагнень та інтересів учасників інноваційного процесу всередині та за межами корпорації. Складність та різноманіття корпоративних відносин, характерних для акціонерного товариства (у т.ч. – в сфері інноваційного розвитку АТ), визначають необхідність обов'язкової розбудови не менш складного та розмаїтого механізму управлінського регулювання КВ – корпоративного управління (КУ).

Основною метою корпоративного управління в акціонерному товаристві стає погодження інтересів учасників КВ при прийнятті та реалізації управлінських рішень (у т.ч. – інноваційного характеру) щодо економічного, технологічного, організаційного розвитку корпорації. Характеристика основних концептуальних підходів щодо визначення сутності та змісту корпоративного управління в господарському (акціонерному) товаристві наведено у табл. 1.

Різноманіття наведених підходів щодо визначення сутності КУ насамперед є відбиттям складності та різнобарв'я труднощів та перешкод, що виникають (або можуть виникати) в процесі корпоративного розвитку акціонерного товариства, а також широти кола інструментів, які використовуватися при розв'язанні такого роду проблем.

Корпоративний характер процесів, які відбуваються в ході здійснення інноваційно-інвестиційної діяльності (тим більше, в складному контексті забезпечення міжнародної конкурентоспроможності бізнесу), вимагає формування належного організаційно-економічного забезпечення управління ПД, заснованого на засадах раціонального використання інструментів корпоративного регулювання з урахуванням усього широкого кола факторів, дія яких відчувається на усіх етапах інноваційного розвитку. Іншим важливим пріоритетом формування системи корпоративного управління інноваційними процесами має бути визначення, узгодження та досягнення належного рівня збалансованості інтересів учасників ПД, що розглядається у всьому розмаїтті відмінностей, притаманному сучасним глобалізаційним процесам. Характеристика цілей і задач корпоративного управління в сфері сприяння активізації інноваційних процесів в контексті забезпечення міжнародної конкурентоспроможності бізнесу наведена у табл. 2.

Послідовне розв'язання наведеного переліку завдань корпоративного управління дозволяє створити сприятливі можливості щодо урахування впливу усіх факторів і чинників інноваційного розвитку акціонерного товариства, а також сформувати належні умови для підвищення обґрунтованості прийняття управлінських рішень у цій сфері.

Таблиця 1. Характеристика основних підходів щодо визначення сутності корпоративного управління в господарському товаристві, авторська розробка

Підхід	Викладення сутності корпоративного управління
Акціонерний підхід	КУ здійснюється власниками-акціонерами як провідними учасниками (фінансовими інвесторами) КВ за власним бажанням, розсудом та у власних інтересах, згідно до яких корпорація та корпоративне співробітництво є тільки засобом досягнення встановлених акціонерами цілей
Загально-управлінський підхід	КУ є різновидом комплексу звичайних управлінських функцій і процедур, що виконуються підсистемами організаційної структури управління та корпоративна специфіка виконання яких у АТ обумовлена відповідними специфічними властивостями корпоративної форми бізнесу
Організаційний підхід	Виходить з необхідності доповнення функцій та процедур управління, які виконуються апаратом управління на будь-якому підприємстві, додатковими управлінськими роботами, пов'язаними із вирішенням специфічних проблем корпоративного розвитку, покладеним на органи управління АТ
Нормативний підхід	КУ складається з формальних (зовнішніх і внутрішньокорпоративних) норм і правил, які визначають стан КВ та поведінку їхніх учасників
Агентський (корпоративно-контрольний)	КУ насамперед виконує контрольну функцію спостереження над роботою вищого керівництва АТ («агенти»), а також здійснює первинну розбудову та розвиток складних мотиваційних механізмів забезпечення лояльності менеджерів відносно до інтересів акціонерів
Інституціональний підхід	Ґрунтується на інституціональному тлумаченні змісту КВ як низки контрактів учасників, ефективне здійснення яких (контрактів) у межах корпорації вимагає на створення досконалого інституціонального регулювання, тобто сукупності інституціональних правил і структур, що спостерігатимуть за доброчинністю економічних відносин у корпоративному співробітництві
Поведінковий (біхевіральний) підхід	Комплекс специфічних правил і процедур регулювання КВ і моделей поведінки учасників корпорації, а також способи взаємодії між інсайдерами та аутсайдерами АТ при формуванні корпоративної стратегії
Суспільно-соціальний	КУ являє собою складний механізм досягнення балансу та погодження різноспрямованих інтересів та прагнень усіх учасників КВ в інтересах збільшення добробуту та забезпечення соціального миру у суспільстві

Таблиця 2. Характеристика цілей і задач корпоративного управління в сфері сприяння активізації інноваційних процесів, авторська розробка

Складові процесу ІР	Цілі і задачі корпоративного управління, вирішення яких сприятиме активізації інноваційних процесів	Характеристика впливу на забезпечення міжнародної конкурентоспроможності бізнесу
Формування сприятливого соціо-культурного середовища ІІД	Стимулювання розвитку програм і проектів підвищення соціальної відповідальності підприємців	Уніфікація інституціональних норм суспільної відповідальності корпорацій
	Формування належної системи соціального партнерства	Сприяння зменшенню розшарування за доходами в умовах глобалізації ринку праці
	Стимулювання розвитку громадських організацій та об'єднань	Посилення громадського контролю над глобальною конкуренцією
	Стимулювання розвитку корпоративної культури, сприятливої до цілей інноваційної активності	Активізація розвитку міжнародного інформаційного обміну та трансферу технологій

Продовження табл. 2.

Складові процеси ІР	Цілі і задачі корпоративного управління, вирішення яких сприятиме активізації інноваційних процесів	Характеристика впливу на забезпечення міжнародної конкурентоспроможності бізнесу
Формування належного державного регулювання ІІД	Податкове стимулювання інноваційної активності підприємців	Сприяння створенню унікальних конкурентних переваг вітчизняного бізнесу, підтримка яких з боку держави має посилювати міжнародну конкурентоспроможність та безпеку національної економіки
	Визначення державних пріоритетів інноваційно-інвестиційної діяльності, а також розробка та впровадження системи заходів щодо реалізації зазначених пріоритетів	
Фундаментальні та прикладні наукові дослідження	Стимулювання розвитку коопераційних та інтеграційних зв'язків суб'єктів господарювання та науково-дослідних установ	Таргетування процесів розробки інновацій в напрямку посилення цільового характеру очікуваних конкурентних переваг
	Податкове стимулювання недержавних інвестицій у наукові дослідження	Прискорення розробки інновацій, орієнтованих на посилення конкурентоспроможності бізнесу
Трансфер знань	Розробка та впровадження корпоративних програм розвитку персоналу	Підвищення рівня сприйнятливості персоналу щодо впровадження інновацій
	Податкове стимулювання процесів підвищення кваліфікації персоналу	Стимулювання розвитку людського капіталу корпоративного бізнесу
Оптимізація структури вихідних виробничих можливостей підприємств	Формування корпоративної стратегії розвитку господарського товариства	Посилення стратегічної орієнтації бізнесу на забезпечення міжнародної конкурентоспроможності
	Оптимізація розподілу корпоративного контролю та належного корпоративного представництва у вищих керівних органах управління корпорації для забезпечення усталеності розвитку	Розширення можливостей бізнесу щодо оптимізації просторового та ринкового розподілу виробничих потужностей, посилення здатності щодо урахування особливостей сегментації міжнародних ринків
	Забезпечення належного корпоративного контролю над діяльністю керівних органів корпорації	Обмеження ризиків інвестування коштів аутсайдерів корпорації, запобігання спробам заземлення прав стейкхолдерів
Генерація та відбір інновацій	Визначення і узгодження економічних інтересів учасників корпоративних відносин	Запобігання виникненню конфліктів стейкхолдерів (резидентів та нерезидентів)
Впровадження інновацій	Формування корпоративного мотиваційного механізму у стимулювання сприйняття персоналом інноваційних змін	Підвищення рівня сприйнятливості персоналу щодо впровадження інновацій, активізація інноваційної ініціативи працівників
	Формування корпоративної культури господарського товариства, сприятливої до сприйняття інноваційних змін	Удосконалення мотиваційного забезпечення активізації інновацій, підтримка високого рівня готовності бізнесу до нововведень

Закінчення табл. 2.

Складові процесу ІР	Цілі і задачі корпоративного управління, вирішення яких сприятиме активізації інноваційних процесів	Характеристика впливу на забезпечення міжнародної конкурентоспроможності бізнесу
Виявлення та реалізація нових ринкових можливостей	Стимулювання розвитку вертикальних та горизонтальних інтеграційних процесів	Посилення спроможності учасників інтеграційних процесів щодо впровадження інновацій
	Формування системи корпоративних стандартів і норм якості	Уніфікація вимог щодо якості товарів та процесів учасників міжнародного ринку
Залучення інвестиційних ресурсів	Розробка та впровадження системи належного забезпечення законних прав і інтересів акціонерів й фінансових інвесторів корпорації	Розширення можливостей бізнесу щодо залучення зовнішніх джерел фінансування інноваційного розвитку на світових ринках капіталу. Обмеження ризиків інвестування коштів аутсайдерів корпорації
	Формування та реалізація належної дивідендної та емісійної політики корпорації	
	Розробка та реалізація системи заходів щодо запобігання спекулятивним операціям з акціями або недружного зливання-поглинання	Підтримка стабільної інвестиційної привабливості бізнесу на світових ринках капіталу
Поява та кластеризація підприємців-новаторів	Формування корпоративної культури, сприятливої щодо здійснення громадських зв'язків із зовнішніми контактними аудиторіями	Посилення лояльності клієнтів та впізнаваності брендів на цільових міжнародних ринках

Висновки. Інноваційний розвиток корпорації визначається чітко вираженим корпоративним характером здійснення, обумовленим природою корпоративної організації колективної підприємницької діяльності та необхідністю узгодження різноспрямованих інтересів учасників ПД. Необхідною умовою забезпечення сталого економічного розвитку корпорації, заснованого на засадах інтенсифікації інновацій, є формування належного організаційно-економічного забезпечення корпоративного управління ПД, заснованого на засадах раціонального використання інструментів корпоративного регулювання з урахуванням широкого кола факторів, дія яких відчувається на усіх етапах інноваційного процесу в контексті забезпечення міжнародної конкурентоспроможності бізнесу.

Напрямки подальших досліджень. На додаткове вивчення вимагають методологічні та методичні аспекти формування мотиваційного механізму корпоративного управління інноваційним розвитком акціонерного товариства в контексті забезпечення міжнародної конкурентоспроможності бізнесу.

1. Активізація інноваційної діяльності підприємств : монографія / [Колектив авторів], за наук. ред. Т. В. Калінеску. Луганськ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2014. 224 с.

2. Гриньов А.В. Інноваційний розвиток промислових підприємств: концепція, методологія, стратегічне управління. Х. : ВД "ІНЖЕК". 2003. 308 с.

3. Іванов Ю. Б., Пилипенко А. А. Інтеграційний розвиток суб'єктів господарювання: теоретичне обґрунтування та організація управління : монографія. Харків : Інжек, 2012. 400 с.
4. Краус Н.М. Становлення інноваційної економіки в умовах інституціональних змін : монографія. Київ : Центр учб. л-ри. 2016. 596 с.
5. Сердюков К. Г. Корпоративний контроль в господарських товариствах: теорія, методологія, практика : монографія. Харків : Константа, 2018. 400 с.
6. Хрущ Н. А. Корпоративне управління в Україні: процеси формування та розвитку : монографія. Київ : Кафедра, 2012. 299 с.
7. Чернега О., Білозубенко В., Гохберг О. Інноваційна політика міжнародних корпорацій. Донецьк: ДонДУЕТ, 2004. 207 с.
8. Burnham T. Mean Markets and Lizard Brains: How to Profit from the New Science of Irrationality. Wiley, 2008. 324 p.
9. Hirooka M. Innovation Dynamism and Economic Growth: A Nonlinear Perspective. Edward Elgar Publishing, 2006. 426 p.
10. Lankhorst M., Matthijssen P. The Adaptive Enterprise. Thriving in an Era of Change. Enschede: Bizzdesign, 2016. 54 p.
11. Nelson R. [and eight others]. Modern Evolutionary Economics: An Overview. Cambridge, United Kingdom; New York, NY: Cambridge. University Press, 2018. 272 p.
12. Perez C. Technological Revolutions and Financial Capital. The Dynamics of Bubbles and Golden Ages. Cheltenham: Camberley: Ed. Elgar, 2002. 198 p.
13. Shaw J. C. Corporate Governance and Risk: A Systems Approach. Wiley, 2003. 212 p.
14. Smith R. C. Governing the Modern Corporation: Capital Markets, Corporate Control, and Economic Performance. Oxford University Press, USA, 2005. 336 p.
15. Vakkur N. V., Herrera Z. J. Corporate Governance Regulation. How Poor Management Is Destroying the Global Economy. New Jersey: John Wiley & Sons, 2013. 279 p.

1. Aktyvizatsiya innovatsynoyi diyal nosti pidpryyemstv : monohrafiya [Activation of innovative activity of enterprises: a monograph] / [Collective of authors], for science. ed. T. V. Kalinescu. Luhansk: branch of SNU named after V. Dalya, 2014. 224 p. (in Ukrainian)
2. Hrynyov A.V. Innovatsynnyy rozvytok promyslovykh pidpryyemstv: kontseptsiya, metodolohiya, stratehichne upravlinnya [Innovative development of industrial enterprises: concept, methodology, strategic management]. Kh.: VD "INZHEK". 2003. 308 p. (in Ukrainian)
3. Ivanov Y. B., Pylypenko A. A. Intehratsynnyy rozvytok sub yektiv hospodaryuvannya: teoretychne obgruntuвання та orhanizatsiya upravlinnya : monohrafiya. [Integrative development of economic entities: theoretical justification and management organization: monograph]. Kharkiv: Inzhrek, 2012. 400 p. (in Ukrainian)
4. Kraus N.M. Stanovlennya innovatsynoyi ekonomiky v umovakh instytutsional nykh zmin : monohrafiya. [Formation of an innovative economy in conditions of institutional changes: monograph]. Kyiv: Center for Education. l-ry 2016. 596 p. (in Ukrainian)
5. Serdyukov K. G. Korporatyvnyy kontrol v hospodars kykh tovarystvakh: teoriya, metodolohiya, praktyka : monohrafiya. [Corporate control in economic societies: theory, methodology, practice: monograph]. Kharkiv: Constanta, 2018. 400 p. (in Ukrainian)
6. Khrushch N. A. Korporatyvne upravlinnya v Ukrayini: protsesy formuvannya ta rozvytku : monohrafiya. [Corporate management in Ukraine: processes of formation and development: monograph]. Kyiv: Department, 2012. 299 p. (in Ukrainian)
7. Chernega O., Bilozubenko V., Gohberg O. Innovatsiyna polityka mizhnarodnykh korporatsiy. [Innovation policy of international corporations]. Donetsk: DonDUET, 2004. 207 p. (in Ukrainian)
8. Burnham T. Mean Markets and Lizard Brains: How to Profit from the New Science of Irrationality. Wiley, 2008. 324 p.
9. Hirooka M. Innovation Dynamism and Economic Growth: A Nonlinear Perspective. Edward Elgar Publishing, 2006. 426 p.
10. Lankhorst M., Matthijssen P. The Adaptive Enterprise. Thriving in an Era of Change. Enschede: Bizzdesign, 2016. 54 p.
11. Nelson R. [and eight others]. Modern Evolutionary Economics: An Overview. Cambridge, United Kingdom; New York, NY: Cambridge. University Press, 2018. 272 p.

12. Perez C. Technological Revolutions and Financial Capital. The Dynamics of Bubbles and Golden Ages. Cheltenham: Camberley: Ed. Elgar, 2002. 198 p.
13. Shaw J. C. Corporate Governance and Risk: A Systems Approach. Wiley, 2003. 212 p.
14. Smith R. C. Governing the Modern Corporation: Capital Markets, Corporate Control, and Economic Performance. Oxford University Press, USA, 2005. 336 p.
15. Vakkur N. V., Herrera Z. J. Corporate Governance Regulation. How Poor Management Is Destroying the Global Economy. New Jersey: John Wiley & Sons, 2013. 279 p.